

Yeniden Kullanım Sonrası Yapısal Müdahalelerin Değerlendirilmesi: Tantavi Ambarı Örneği

Elif Tuğba Yalaz¹, Esra Yıldız²

Makale Geliş Tarihi (Submitted Date) : 04-06-2020 - Makale Kabul Tarihi (Accepted Date): 27-07-2020.

Öz

Kültürel mirasımızın en önemli öğelerinden biri olan, yapıldığı dönemin yapım tekniklerini, yapı malzemelerini, toplumun sosyoekonomik durumu gibi geçmişe ilişkin özellikleri yansıtan mimari ürünlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması büyük önem taşımaktadır. Koruma kapsamında değerlendirilmesi ve geleceğe aktarılması gereken bir yapı türü de Endüstri yapılarıdır. Türkiye’de ve Dünya’da endüstri mirasını oluşturan birçok yapı yeniden işlevlendirilerek kullanıma açılmaktadır. Konya’da geç dönem Osmanlı yapılarına ilişkin birçok eser yer almaktadır. Konya Tren Garının komşuluğunda yer alan Tantavi Ambarı da Endüstri Mirası kapsamında değerlendirilen bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Tahıl ambarı ve gazhane olarak kullanılan ancak zaman içerisinde özgün işlevini yitiren yapı, Meram Belediyesi tarafından 2018-2019 yılları arasında yapılan restorasyon çalışmasının sonucunda Kültür ve Sanat Merkezi olarak yeniden şehre kazandırılmıştır. Yeniden kullanım bakış açısı ile ele alınan çalışmada Tantavi Ambarına yapılan yapısal müdahaleler, plan şemasına, taşıyıcı sisteme, yapı elemanlarına ve servis sistemlerine müdahale başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tantavi Ambarı; Yapısal müdahale; Yapı elemanları; Yeniden kullanım; Koruma.

Evaluation of the Structural Interventions after Reuse: Case of Tantavi Ambarı

Abstract

It has a great importance of preserving and handing down of architectural works of art, which is one of the most important constituents of the cultural heritage, reflecting historical characteristics such as construction technique, building materials, socioeconomic status of the society, to next generation. Industrial buildings that another type of building should be evaluated and handed down to future in the scope of the preservation. Numerous buildings, which are part of the industrial heritage, are used in Turkey and in the World by re-functioning. There have been many buildings of that late Ottoman period in Konya. Tantavi Ambarı (Tantavi Warehouse), which has been in near Konya train station, is evaluated as an industrial heritage. Tantavi Ambarı, which was used as a warehouse and a gashouse/gasworks before lost its function, has been restored as a culture and art center by Meram Municipality between 2018-2019 years. In the study dealt with from the perspective of reuse, structural interventions of the Tantavi Ambarı has evaluated according to plan scheme, structural system, building elements, and service systems.

Keywords: Tantavi Ambarı; Structural interventions; Building elements; Reuse; Preserving.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, etyalaz@erbakan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3024-2591

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, eyaldiz@erbakan.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6295-0157

1. GİRİŞ

Kültürel miras, gelecek nesillere kültürün aktarımı için oldukça önemli bilgileri bünyesinde barındırmaktadır (Yenice ve Altınoluk, 2019). Kültürel mirasın en önemli bileşenlerinden biri olarak ele alınan mimari miras (Icomos, 2013) statüsündeki yapılar; yapıldığı dönemin kentsel dokusu, mimari özellikleri, yapım teknikleri, yapı malzemeleri, toplumun sosyal ve ekonomik durumlarına ilişkin hem fiziksel olarak hem de kültürel anlamda bir takım değerleri içermektedir (Konsa, 2015). Bu yapıların korunması, hem mimari hem de toplumsal açıdan geçmiş döneme ait bilgilerin gelecek nesillere aktarılmasında büyük öneme sahiptir. Fiziksel ve kültürel bilginin bu karakteristik bileşimi korumanın en büyük gereğesidir.

Tarihi kültürel mirasın korunması, insanoğlunun var olduğu günden bugüne kadar süregelen bir kavramdır. Koruma uygulamalarının tarihi çok gerilere gitmekle birlikte, çağdaş restorasyon uzun bir gelişim sürecinin eseridir. 18. yüzyılda şekillenmeye başlayan koruma düşüncesi, 19. yüzyılın sonlarına doğru kuramsal temeller üzerinde gelişim göstermiş ve 20. yüzyılın başlarında tek yapı ölçeğinden çıkararak anıtların çevresi ile birlikte korunması gerektiği üzerine yoğunlaşmıştır (Jokilehto, 1999). Özellikle 19. yüzyılın ikinci çeyreğinde gelişim gösteren koruma kavramı, tek tek yapıların korunması kapsamında değil, tarihsel süreç içerisinde kültürel birikimin okunabildiği ve tarihsel süreklilik içeren yerleşmelerdeki tahribatlara yönelik önlemleri de kapsamaktadır. Bu sebeple koruma, bozulmanın önlenmesine karşı bir eylem olmanın yanı sıra, doğal ve kültürel çevrede geçmişten gelen mesajların geleceğe aktarılmasıdır (Feilden, 1982).

Her yapı korunmaya değer olmayıp (Wagner, 1996; Omar ve Ishak, 2009); ancak korunmaya değer görülen yapıların özgünlük, tarihsel, bilimsel, estetik, sanatsal, sosyal vb. (Konsa, 2015) özellikler taşıması gerekmektedir. Tarihi kültürel mirasın taşıdığı değerleri ile birlikte, yapısal olarak ayakta durması, sosyal ve ekonomik değerleri, toplumsal açıdan önemi, korumada etkili olmaktadır (Wagner, 1996; Omar ve Ishak, 2009). Yapıldıkları dönemin üretim süreçlerinin ve üretim teknolojilerinin, toplumsal ve kültürel özelliklerinin mimari bir yansıması olarak koruma kapsamında değerlendirilmesi ve geleceğe aktarılması gereken bir yapı türü de endüstri yapıları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Endüstri Mirasının Korunması ile ilgili olarak ilk 1973 yılında İngiltere'de FICCIM (Birinci Uluslararası Endüstri Anıtlarını Koruma Kongresi) toplanmış, ardından oluşan olumlu etkiler üzerine Almanya'da 1975 yılında SICCIM

(İkinci Uluslararası Endüstri Anıtlarını Koruma Konferansı) yapılmıştır. Bu toplantılar sonrası 1978 yılında Stockholm'de üçüncüsü gerçekleştirilmiş ve TICCIH (Uluslararası Endüstri Mirası Komitesi) adı altında uluslararası bir örgüt kurulmuştur (Trinder, 2000; Köksal, 2005; Saner, 2012). UNESCO ve ICOMOS'un birlikteliğinde 20. yüzyılı kapsayan mimari ve teknolojik mirasın korunması kapsamında TICCIH ve DOCOMOMO gibi örgütler devreye girmiştir. Bu örgütlerin yaptıkları çalışmalarla 20. yüzyılda inşa edilmiş endüstri yapıları ve yerleşimlerinin önemi kavranmıştır (Ahunbay, 2002; Köksal, 2005). Bu örgütler endüstri yapılarının mimari özelliklerini, ait oldukları toplumların üretim teknolojilerini, bulunduğu kente katkılarını ve önemini vurgulamaktadır. Buna ilaveten endüstri yapılarının belgeleme çalışmalarının yapılarak, günün gerektirdiği çağdaş şartlara uygun bir şekilde yeniden kullanımlarının korumanın bütün gerekliliklerinin sağlanması gerektiğini (Us, 2014) öne sürmektedir.

Kültürel mirasın en önemli bileşenlerinden biri olan mimari mirasın, çağdaş yaşam ile bütünleştirilmesi toplumların kültürel sürekliliği açısından önem taşımaktadır (ICOMOS, 2013). Bununla birlikte mimari mirasın yeniden kullanımı, yapının yaşamını sürdürebilmesi için atılmış en büyük adımdır. Koruma kavramının bir bileşeni olan yeniden kullanım ile yapı; kolektif yaşamın ve sürekliliğin bir parçası olarak kabul edilir (Kuban, 2000). Günümüzde pek çok korunmaya değer yapı, mevcut işlevleriyle ya da yeniden işlevlendirilerek kullanıma sunulmaktadır (Omar ve Ishak, 2009). Insall (1972) ve Mills (1994)'e atıfla Omar ve Ishak (2009) bu yapıların korunmasının kentin ve ülkenin prestijinin sağlanmasına büyük katkılar sağlayabildiğini ifade etmektedir. Tarihi yapıların yeniden kullanımı, yapıları yıkılmaya karşı korurken, çevresel açıdan pek çok yarar sağlamakta ve en önemlisi tarihi kültürel mirasın topluma kazandırılması adına büyük bir adım olmaktadır (Yaldız, 2010). Bir sürecin, bir örgütlenmenin, bir sosyal olgunun, bir teknolojinin ürünü olan her şeyin tarihi belge olduğu gerçeğinden hareketle endüstri yapılarının da bu kapsamda değerlendirilmesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda endüstri yapılarının korunması ve yeniden kullanımındaki amaç, toplum ya da insanlık tarihindeki bir noktayı işaret eden yapının, belge, simge, sanat değerini korumaktır (Kuban, 2000). Yeniden kullanım bağlamında Endüstri Mirasını ele aldığımızda ICOMOS'un 2011 Dublin İlkeleri 3. bölüm madde 10'da "*Endüstri mirası alanları ve yapılarının sürdürülebilir biçimde korunması için en uygun yol özgün kullanımlarının sürdürülmesi veya uygun yeni kullanımlar bulunmasıdır. Yeni kullanımlar sitin*

ilginç özelliklerine, donanımına, ulaşım ve etkinlik dağılımı özelliklerine saygı göstermelidir" şeklinde ifade edilmektedir.

Değişen teknolojinin ve mekânsal gerekliliklerinin farklılaşması sebebi ile günümüzde kullanılmayan endüstri yapıları, 1990'lardan bu yana ülkemizde yeniden kullanım kapsamında değerlendirilmekte ve çoğunlukla kültürel amaçlı kullanıma açılmaktadır (Us, 2014). Bu bağlamda çalışmada, Konya'da bulunan Tantavi Ambarı'nın Kültür Merkezi olarak yeniden işlevlendirilme süreci ele alınmış; yapılan yapısal müdahaleler plan şeması, taşıyıcı sistem, yapı elemanları ve servis sistemleri başlıkları altında değerlendirilmiştir.

2. KORUMA KAVRAMININ BİLEŞENİ OLARAK YENİDEN KULLANIM KAVRAMI VE ENDÜSTRİ MİRASININ YENİDEN KULLANIMI

Koruma kavramı, Dünya Mirası Anlaşması çerçevesinde, "anıtlar, yapı grupları ve sitler ile tanımlanan, kültürel mirası anlamak; malzemesinin korunmasını sağlamak ve gerekli olduğu halde tanıtımı, restorasyonu ve gelişimi için kullanılan yöntemlerin tümü" olarak tanımlanmaktadır¹. Kültür varlığına doğrudan müdahale olarak adlandırılan koruma (Feilden 1982); tarihi ya da sanat değeri olan yapıların ya da dokuların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için gerekli tedbirler olarak ifade edilmektedir (Hasol 1988).

Günümüzde geçerliliğini sürdüren çağdaş koruma anlayışı çerçevesinde, tarihi kültürel miras olarak nitelendirilen yapı ve yapı gruplarının, özgün değerlerinin, mimari, yapısal, estetik, kültürel özelliklerinin korunarak özgünlük değerlerinden ödün vermeksizin gelecek kuşaklara aktarılması gerekmektedir. Bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler, yeni yapı tekniklerinin ve sistemlerinin gelişmesi, insanların sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarının değişmesi süreç içerisinde mimari mirasın bir parçası olarak ele alınan tarihi yapıların işlevlerini kaybetmesine zemin hazırlamıştır (Saraç ve Tanrıseven, 2018). Korumanın en önemli stratejilerinden biri, özgün işlevi ile kullanılmayan mimari mirasın yeniden kullanımınıdır (Plevoets ve Van Cleempoel, 2011). Kültür varlıklarının özellikleri ve niteliklerinden taviz verilmeden, özgün durumları ile korunması, ulusal ve uluslararası koruma ölçütlerine göre çağdaş işlevler ile kullanılması gerekmektedir (Aydın ve Yıldız, 2010). Mimari bir endişe olarak yeniden kullanım kavramının kökeni 19.yüzyılda İngiltere'de Sir George Gilbert Scott ve Fransa'da

Jhon Ruskin ve Willam Morris'e kadar dayanmaktadır (Powell, 1999). Yeniden kullanım ile ilgili olarak en erken gelişimlerden biri, Madrid Konferansı Tavsiye Kararları: Altıncı Uluslararası Mimarlar Kongresi (RIBA 1904)'dir. Bu kongre kararlarından 3.maddede; "Mimarlıkta ise yararlık, güzelliğin esaslarından biri olduğu için, yasayan eserler yeniden kullanılmalari için onarılmalıdır" şeklinde ifade edilmiştir. Ardından 1931 yılında Atina'da toplanan Tarihi Anıtların Korunmasıyla İlgili Mimar ve Teknisyenlerin I. Uluslararası Konferansında anıtların yeniden kullanımını tekrar gündeme gelmiş ve 1964'te yayımlanan ve geçerliliğini halen koruyan Venedik Tüzüğü'nün 5. maddesinde: "Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu çeşit bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle planı ya da süslemesi değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içerisinde fonksiyon değişikliğinin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir", ifadesi ile yeniden kullanımın toplumsal bir amaç doğrultusunda ve yapının özgünlüğüne zarar vermeden olması gerektiği açığa kavuşmuştur.

Çağdaş restorasyon düşüncesinde yeniden kullanım, kültürel mirasın korunmasının ve insan ile bütünleştirmenin en iyi yolu olarak kabul edilmektedir. İnsanı, mimari çevrenin oluşumunun ana unsuru olarak ele aldığımızda, insanları birbirine ve bulunduğu çevreye bağlamada çok büyük etkisi olan kültürel mirasın birer temsilcisi olan (Konsa, 2015) yapıların, geleceğe aktarımının ancak insanlarla bağının kurulması ile sağlanabileceği gerçeği açıktır. Etkin ve sürekli bir koruma adına bu yapıların gelecek nesillere doğru aktarılabilmesi için; bu yapıların "yaşayan birer varlık" durumuna (Altınoluk, 1998) getirilerek sosyokültürel yaşama dahil edilebilmeleri gerekmektedir (Yıldız ve Asatekin 2016). Yeniden kullanım; koruma kavramının bir bileşenidir. Kullanılabilir potansiyeline sahip olan kültürel mirasın yaşatılabilmesi için alternatif kullanımlar oluşturulması (Cantell, 2005), yapının mevcut kullanımının iyileştirilmesi ya da önerilen yeni bir kullanıma göre mekânsal ve yapısal düzenlemelerin yapılması olarak tanımlanmaktadır (Yıldız ve Asatekin 2016). Bir başka deyişle binaların ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını iyileştirme sürecidir (Bullen ve Love, 2010). "Kullanarak koruma" sürdürülebilir koruma çalışmalarındaki yaklaşımlarından biri olarak değerlendirilebilir. Bu süreçteki en önemli nokta, verilen işlevin değil binanın yaşatılabilir olmasıdır (Cantacuzino, 1989). Bu sebeple etkin ve sürekli koruma, özgün işlevlerini yitiren yapıların günümüz koşullarına uygun kamusal bir fayda amacı güderek ve özgün yapı

¹ <http://whc.unesco.org/en/conventiontext>

karakterleri ile bağdaşan yeni bir işleyle yaşatılması ile sağlanmaktadır (Özer, 1979).

ICOMOS tarafından tarihi kültürel miras olarak kabul edilen endüstri yapıları, yapıldıkları dönemin kültürünü, tarihsel, teknolojik, sosyal, mimari özelliklerini içeren önemli bir mimari belge niteliği taşımaktadır. Kültür varlığı kapsamında ele aldığımız, yapıldıkları dönemin üretim süreçlerinin ve üretim teknolojilerinin, toplumsal yaşamın, yapı kültürünün izlerini üzerinde taşıyan endüstri mirası yapıların, koruma kapsamında değerlendirilmesi oldukça önemli bir konudur. İlk uluslararası kaynak olan Nizhny Tagil Tüzüğü, 2003'te Endüstri Mirasının Korunması Uluslararası Komitesi (TICCIH) tarafından Endüstri Mirasının koruma ve restorasyonunu yönlendirebilmek için geliştirilmiştir. Ardından ICOMOS'un 2011 Dublin ilkeleri 3. bölümde endüstri mirası yapıların sürdürülebilir olarak korunmaları uzman ekipler tarafından projelendirilerek yeniden kullanımları önerilmektedir. Bu yapıların yeniden kullanım sürecindeki en önemli husus, kültürel değer ve özgünlüğün korunması olmalıdır (Anonim, 2004). Yine ICOMOS'un 2011 Dublin ilkeleri madde 11'de "*Müdahaleler mümkün olduğunca geri dönüştürülebilir olmalı, yapının yaşına, önemli izlere ve işaretlere saygı gösterilmelidir. Değişiklikler belgelenmelidir. Bilinen eski bir döneme dönüş, eğitim amacıyla ve özel koşullarda kabul edilebilir; ayrıntılı araştırmaya, belgelere dayanmalıdır*", denilmektedir. Bu nedenle yapılacak olan değişikliklerin ve müdahalelerin özgün kullanım ile uyumu ve yapılan müdahalelerin hem okunabilir hem de geri döndürülebilir olması endüstri mirasının özgünlüğünün korunması açısından çok önemlidir.

Endüstri yapıları tarihi, kültürel, mimari, estetik ve işlevsel özellikleri ile yeniden kullanım kapsamında değerlendirilmektedir. Kamusal özellikleri bir yana mekânsal özellikleri dolayısıyla, endüstri yapılarının yeniden kullanım potansiyelleri daha da artmaktadır (Büyükarıslan ve Güney, 2013). Yeniden işlevlendirme çalışmalarında amaç endüstri yapısını korumak, gelecek kuşaklara aktarmak ve endüstriyel kültür mirasının sürekliliğini sağlamak olduğu göz ardı edilmemelidir (Köksal, 2005). Bu yüzden endüstri yapılarının korunması ve yeniden işlevlendirilmesi diğer koruma uygulamalarından farklı bir takım süreçleri içermektedir. Yapıldıkları döneminin teknolojisini, sosyal, ekonomik, kültürel ve politik yapısını yansıtacak şekilde yeniden kullanım çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Endüstri yapılarının yeniden kullanılmasında bireysel kullanım yerine kamuya açık kültürel ve sanatsal kullanımların tercih edilmesi (Us, 2014) gerekmektedir. Yeniden kullanım çalışmalarında

endüstri mirası olarak nitelendirdiğimiz fabrika binaları, depolar gibi geniş açıklıklı yapıların; sanat galerilerine dönüştürülmesi en çok karşılaşılan örneklerdir (Bloszies, 2013). Böylelikle bu yapılar hem yeniden sosyal yaşama kazandırılırken, hem de kent kültürüne katkı sağlayarak korumanın amaçları yerine getirilmektedir.

2.1 Yeniden Kullanımda Yapısal Müdahaleler

Restorasyon çalışmalarında yapının özgün durumu, yapıldığı dönemin özellikleri, yapının yaşam süreci ve günümüzdeki durumu referans alınmaktadır. Yapısal özellikler yapıya karakter kazandıran verilerdir. Yapının mekânsal oluşumu, taşıyıcı sistemi, oranları, kullanılan bezemeleri; yapıda kullanılan malzemelerin ve yapım tekniğinin olanaklarını yansıtmaktadır. Özgün yapı tarihsel süreç içerisinde ya hiçbir değişikliğe uğramadan bugüne ulaşmış, ya kısmi değişikliğe uğramış ya da köklü değişiklikler geçirmiş olabilir. Bu yüzden özgün yapı ile bugünkü yapı arasındaki fark, restorasyon kararlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Yapılan restorasyon çalışmalarında özgün yapı karakteri ve nitelikli dönem ekleri referans alınarak, tarihi verilerin vurgulanması gerekmektedir. Tarihi ve sanatsal özellikler fiziksel yapının biçimlenmesinde önemli rol oynamakta; restorasyon çalışmalarında fiziksel özelliklerin, malzeme özelliklerinin ve belge değerinin korunması önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır (Kuban, 2000). Bu nedenle yapının değerlerinin korunabilmesi ve gelecek kuşaklara doğru aktarılabilmesi için yapısal müdahaleler oldukça büyük önem taşımaktadır.

Tarihi yapılara müdahaleler; (i) bakım, (ii) onarım (basit onarım, esaslı onarım, restorasyon), (iii) yeniden yapma şeklinde gruplanmaktadır. Restorasyon teknikleri ise; sağlamlaştırma, güçlendirme, bütünlüme, yenileme/yeni işleve uyarılma, yeniden yapma, temizleme, taşıma (Ahunbay, 2009) olarak sınıflandırılmaktadır. Restorasyon çalışmalarında yapının durumuna en uygun yöntemi seçmeden önce yapı ve çevresiyle ilgili gerekli araştırmaların detaylı biçimde yapılması gereklidir. Yapının yapıldığı dönem (tarih), yapım süreci, yapının günümüze gelene kadar karşılaştığı hasarlar ve hasar düzeyleri, geçmişte gerçekleştirilen onarım ve güçlendirme çalışmaları ve yapı ile yakın çevresinde yapılan değişiklikler dikkatli biçimde ele alınmalıdır (Sesigür vd., 2007). Kültürel mirasın bir parçası olarak değer kazanmış olan her yapı, hangi amaç ile restore edilirse edilsin, öncelikli malzeme ve strüktür olarak yaşamını uzatacak, sağlamlaştırılacak müdahalelerin yapılması gerekmektedir. Her restorasyon çalışmasının temeli olan sağlamlaştırmada, özgün malzemenin korunması temel ilkedir.

Özgün öğelerin ortaya çıkarılmasından sonra; öğelerin tamamlanması, bütünleme, özgün işlev ile ya da yeni bir işlev için kullanılır hale getirilmesi ve yeniden yapım başlıca restorasyon müdahaleleri olarak tanımlanmaktadır. Ancak strüktürel bir gereksinim olmadığı sürece yapı malzemesi değiştirilmeden çağdaş yöntemler ile sağlanmaktadır (Kuban, 2000). Yapılan onarım ve güçlendirme çalışmalarında yapının özgünlüğünü koruyacak biçimde en az müdahale ile bu işlemleri gerçekleştirmek gerekmektedir (Sesigür vd., 2007).

Bütünleme, eldeki bilimsel veriler ışığında bir yapının kalan parçalarının ve özgün karakteri bilinen yapı öğelerinin tamamlanması, yıkılmış/yok olmuş öğelerinin yenilenmesi, türündeki sınırlı müdahaleleri kapsayan bir tekniktir. Tarihi belge niteliği vurgulandığı sürece bütünleme çalışmalarında farklı malzeme kullanımı öngörülmektedir (Kuban, 2000). Venedik Tüzüğü (1964) 12. maddesinde; *"Eksik kısımlar tamamlanırken bütünle uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır. Fakat bu onarımın, aynı zamanda sanatsal ve tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde, yansıtılmaması için özgünden ayırt edilebilecek bir şekilde yapılması gereklidir"* şeklindeki ifade ile yapılacak müdahalelerin hem ayırt edici olması hem de estetik bütünlüğe zarar verici nitelikte olmaması gerektiği önemle vurgulanmaktadır.

Tarihi yapıların günümüze kazandırılmasında kullanılan bir diğer yöntem yeni ekler yapılmasıdır. Modern ekler, yapı ve çevresinin değişen sosyal ve kültürel ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte olmasına katkıda bulunmaktadır. Ek yapılar, tarihi yapıyı koruma ve yeni yapının tasarım sürecinin ortak noktasını oluşturmaktadır (Sağlam ve Tavşan, 2019). ICOMOS'un (2003) Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu için İlkeler 3. bölüm, Madde 9'da *"Mümkün olan yerlerde, yapılan müdahalenin geriye dönüşe uygun olması (reversible), böylece yeni bilgiler edinildiğinde yapılan müdahalelerin esere zarar vermeden kaldırılarak daha uygun olanlarla yer değiştirmesi arzu edilir. Geriye dönüşü olmayan müdahalelerin, ileride yapılması olası işlemleri engellemesi istenir"*, denilmektedir. Buna ilaveten ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi "2013" Mimari Mirasa Müdahale İlkeleri kısmı, Madde 4'te; *"Müdahaleler, daha sonra gerçekleştirilecek araştırma ve çalışmaları yarıltmamalı, özgün yapıya olabildiğince zarar vermeden kaldırılabilir ve/veya yenilenebilir tekniklerle yapılmalıdır"* şeklindeki kararlar ile geriye döndürülebilirlik ilkesi vurgulanmaktadır. Bu bağlamda ele aldığımızda yeniden kullanımdaki uluslararası ölçüt geriye döndürülebilirliktir. Yeni eklerin özgün strüktüre zarar verilmeden yapılması, yeni bir taşıyıcı sistem eklenmesi, cephe veya çatı ekleri ya da yeni bir yapının eklenmesi (Köşklük Kaya, 2012),

merdiven, asma kat vb. eklerin bağımsız bir strüktür dahilinde çözülmesi yapının ileride özgün durumuna döndürülebilmesi amacını içermektedir.

Her yapının kendine özgü özellikleri, yapım teknikleri, malzemeleri, estetik özellikleri bulunmaktadır (Sesigür vd., 2007). ICOMOS (2003) Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu için İlkeler 3. Bölüm Madde 12'de *"Her müdahale mümkün olduğunca, strüktürü ilk tasarımına, yapım tekniğine ve tarihi değerine saygı göstermeli ve onun gelecekte de anlaşılmasını sağlayacak izleri korumaya özen göstermelidir"*, denilmektedir. Bu nedenle tarihi yapılara yapılan yapısal müdahalelerde eski ve yeni veriler bir arada değerlendirilmelidir (Köşklük Kaya, 2012).

Uluslararası koruma ilkeleri bağlamında ele alındığında yapılan çağdaş ekler, yapıyla uyumlu ya da zıtlık oluşturabilecek şekilde tasarlanabilmektedir. Yapısal müdahalelerin tasarımında mevcut yapıyla olduğu kadar yakın çevreyle de uyumun sağlanması büyük öneme sahiptir (Köşklük Kaya, 2012). Yeniden kullanımda yapılacak olan ekler mevcut yapının sunduğu olanaklar ile sınırlıdır. Özgün yapıya mümkün olduğunca az müdahale yapılmalı, özgün yapım tekniği ve malzemesine uygun onarım teknikleri uygulanmalı, kütle ve mekân özelliklerini bozacak eklerden kaçınılması (Köksal, 2005) gerekmektedir. Teknik açıdan yapının strüktürel şeması, taşıyıcı sistem ile üst örtü arasındaki bağlantı, strüktürü oluşturan malzemenin durum, müdahale etme olanakları, eski ve yeni strüktür/malzeme arasındaki ilişkide önemli birer girdidir. Yapısal müdahalelerin yapının özgünlük, belge, sanat ve estetik değerini etkilememesi gerekmektedir.

Yeniden kullanım için yapılan değişikliklerin ve yapısal müdahalelerin özgün yapıya-kullanıma uyumu ve yapılan müdahalelerin hem geri döndürülebilir hem de algılanabilir olması kültür varlığının özgünlüğünün kaybedilmemesi açısından çok önemlidir (Pereira, 2007; Shopsis, 1986). ICOMOS'un 2011 Dublin ilkelerinde daha önce de belirtildiği gibi endüstri mirasının yeniden kullanımındaki müdahalelerde uluslararası ölçütün geriye döndürülebilirlik olduğu önemle vurgulanmaktadır.

3. ALAN ÇALIŞMASI; TANTAVİ AMBARI

Geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan ve çok katmanlı bir yapı sergileyen Konya kenti, Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biridir. Roma ve Bizans Dönemlerinde yerleşim alanları Alaaddin tepesi ve çevresinde yoğunlaşırken (Tanyeli, 1987), Anadolu Selçukluları Döneminde yerleşim alanları doğuya doğru bir gelişim göstermiştir

(Önder, 1971). Karamanoğulları Döneminde Alaaddin Tepesinin batısına doğru gelişen kent, Osmanlı Döneminden güney ve güneydoğuya doğru yayılmıştır (Konyalı, 1964; Ergenç, 1995). 1860'lı yıllarda başlayan demiryolu çalışmaları 1871 yılında İstanbul- Bağdat hattının kurulma girişimi ile ivme kazanmıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru gelindiğinde Bağdat Demiryolunun Konya'ya ulaşması ile birlikte kentteki arazi kullanımı ve ulaşım ağı değişmiş, Alaaddin Tepesi ve Mevlana Civarından sonra üçüncü bir merkez istasyon civarında oluşmuştur (Yaldız vd., 2014). İstanbul-Bağdat Demiryolu projesinin 1896 yılında Konya'ya ulaşması sonucu İstasyon çevresinde ihrac veya ithal edilen malların depolandığı ambar binalarının yapımına ihtiyaç duyulmuş (Duran vd., 2006) ve 1903 yılında Tantavi Ambarı inşa edilmiştir (Şekil 1).

İstasyon Caddesi komşuluğunda yer alan günümüzde Kültür ve Sanat Merkezi olarak kullanılan Tantavi Ambarı, endüstri mirası olarak Kültür Bakanlığı Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 02.03.1990 gün ve 666 sayılı kararı ile tescil altına alınmıştır.

Şekil 1. Tantavi Ambarı konumu (a) (Url-1), Tantavi Ambarı yakın çevresi (b) (Url-2).

3.1 Tantavi Ambarı'nın Tarihçesi ve Mimari Özellikleri

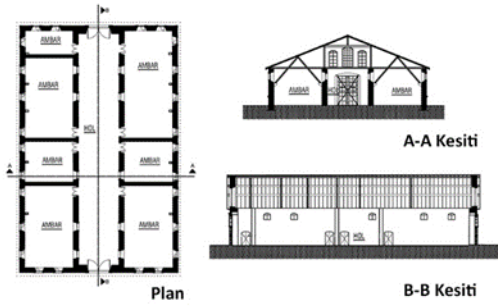
Konya İli Meram İlçesi Mamuriye Mahallesi Berraksu Sokak No:13'te yer alan Tantavi Ambarı; 19. yüzyılın sonlarında yapılmış olan İstasyon binaları ve lojmanları, Bağdat Oteli, Augustus Oteli gibi önemli yapıların bulunduğu tarihi bir dokunun içerisinde yer almaktadır. İstanbul-Bağdat Demiryolu projesinin 1896 yılında Konya'ya ulaşmasıyla İstasyon çevresinde otellerin ve lojmanların dışında ihrac veya ithal edilen malların depolandığı ambar binalarının yapımına ihtiyaç duyulmuştur

(Duran vd., 2006). Bu yapılardan biri de Tantavi Ambarıdır. Mısır'ın "Tanta" şehrinde tahsil gören Nazilli Müftüsü'nün oğlu Hafız Ragıp Efendi tarafından inşa ettirilen yapı günümüzde "Tantavi Ambarı" adı ile tanınmaktadır (Bozkurt, 2014). Babadan kalma bir mali güce sahip olan Tantavi Ragıp Efendi İzmir'de İncir Çarşısında bir yazıhane açmış, ziraat şehri olan Konya ile kayınpederi Abdüllaziz Mecdi (Tolon) Efendi'nin vasıtasıyla ticaret yapmaya başlamıştır. Bu nedenle de 1903 yılında bu ambarı kurmuştur. Bugün mevcut olmayan ancak yapının kuzey bakan ön cephesinde, beşik çatının dış taşkın saçağının tam ortasındaki ahşap süslemenin üzerindeki yer alan kitabeye göre yapı, R.1319 (M.1903) yılında inşa edilmiştir (Fırat, 1996). Ancak ambarın mimar ve ustaları hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir.

Yapı, kuzey güney doğrultuda uzanan dikdörtgen plan şemasına sahip olup üzeri beşik çatı ile örtülüdür. Özgün halinde demir destekli ahşap makaslı olan çatı, marsilya kiremit kaplıdır (Duran vd., 2006). Yapının beden duvarları taş örgülü olup, hatıl ve pencere açıklıklarında söve olarak tuğla kullanılmıştır. Yapının kuzey ve güney doğrultusunda cephenin ortasında karşılıklı yarım daire kemerli iki kapı yer almaktadır. Duran vd. (2006)'da yapının özgün şemasında bu kapılar arasında boydan boya uzanan bir koridor ve koridorun her iki tarafında sıralanan karşılıklı üçer depo bölümünün bulunduğu ifade edilmektedir. Buna ilaveten kuzey girişin batı kısmında küçük dikdörtgen planlı bir yönetici odasının bulunduğu düşünülmektedir (Şekil 2) (Duran vd., 2006). Tantavi Ambarı 20. yüzyılın ortalarına kadar işletilen Konya'nın önemli lojistik merkezlerinden biri olmuştur. Mimari anlamda ise istasyon ve çevresinde hâkim olan Alman ve barok mimarisini yansıttığını ve Avrupalı tasarım özellikleri taşıdığını söylemek mümkündür (Bozkurt, 2015).

Yapı özgün işleviyle uzun müddet kullanıldıktan sonra bir dönem varillerinin depolandığı, Gazhane (Gaz Deposu) olarak kullanıldığı bölge halkı tarafından ifade edilmiştir. 1965-1970 arasında Zirai Donatım Kurumu tarafından depo olarak kullanılmıştır (Odabaşı, 1995; Fırat, 1996). Fırat (1996)'nın 1994 yılında yaptığı inceleme esnasında ise ön cephe duvarında görülen "Çukurova T.A.O. Tahıl Deposu" yazısından yapının bir dönem tahıl deposu olarak faaliyet gösterdiği anlaşılmıştır (Çizelge 1). Tüm bu süreçlerden sonra uzun yıllar harap vaziyette bulunan yapı, Kültür Bakanlığı Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1990 yılında tescil altına alınmıştır. Ardından yapının onarımı ve yeni bir fonksiyon kazandırılması için Konya Koruma Kurulu'na bazı teklifler götürülmüştür.

1990 sonrası uzun yıllar atıl kalan yapının bölme duvarları kaldırılarak iç kısmı büyük tek mekân haline getirilmiş ve çatı makası tamamen çeliğe çevrilmiştir (Şekil 3).

Şekil 2. Özgün yapıya ilişkin plan ve kesitler (Restitüsyon projesi, Meram Belediyesi Arşivi).

Şekil 3. Tantavi Ambarı 1994 yılına ait bir fotoğraf (a) (Fırat, 1996), Tantavi Ambarı 2014 yılına ait bir fotoğraf (b) (Bozkurt, 2014).

1993 yılında İl Kültür Müdürlüğü yapının kültür merkezine, Meram Belediyesi kütüphaneye, mahalle muhtarlığı ise sağlık ocağına dönüştürülmesi için Koruma Kurulu'na başvuruda bulunmuştur. Kurul ise 15.09.1993 gün ve 1762 sayılı kararı ile yapının onarılarak kültürel amaçlı kullanılmasına karar vermiştir (Fırat, 1996). Kararın ardından atıl bir şekilde kalmaya devam eden yapının 2018 yılında Meram Belediyesi tarafından restorasyon çalışmalarına başlanmış ve 2019 yılında tamamlanarak kültür ve sanat merkezi olarak şehre kazandırılmıştır.

Çizelge 1. Tantavi Ambarının farklı dönemlerdeki kullanımları.

Dönemi	İşlevi
1903-Bilinmiyor	Tantavi Ragıp Efendi Ambarı
Bilinmiyor	Gazhane (Gaz Deposu)
1965-1970	Zirai Donatım Kurumu Deposu
Bilinmiyor	Çukurova T.A.O. Tahıl Deposu
Bilinmiyor	Atıl vaziyette
2018-2019	Restorasyon çalışmaları
2019-Günümüz	Kültür ve Sanat Merkezi

3.2 Yeni İşlev Gereği Yapılan Yapısal Müdahaleler

Yapı 2019 yılında sempozyum, konferans, defile, müzayede ve sergi gibi etkinliklerin gerçekleştirileceği kültür ve sanat merkezi olarak yeniden kullanıma açılmıştır. Tantavi Ambarı'nın yeniden kullanımı için yapılan

müdahalelerde yapının özgün dış duvarları korunmuştur. Yapıya içeriden ikinci bir çelik strüktür inşa edilerek çatı üzerine konumlandırılmıştır. Çelik strüktüre eklenen asma kat kitap kafe olarak halkın kullanımına açılmıştır. Yapılacak kültürel ve sanatsal faaliyetler için gerekli olan ek mekânlar (sanatçı odaları, vb.) ve servis birimleri (mutfak, ıslak hacimler, teknik birimler) yapıya eklenen bodrum katta çözümlenmiştir. Tantavi Ambarı'na yapılan yapısal müdahaleler ve ekler Çizelge 2'de belirtilen başlıklar doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Çizelge 2. Yapısal müdahale değerlendirme tablosu.

Plan şemasına müdahaleler (Özgün yapı ve Ek yapı)

- Asma kat (ek)
- Bodrum kat (ek)
- Zemin kat (müdahaleler)
- Yapılan yeni ek yapılar

Taşıyıcı sisteme yapılan müdahaleler (Özgün yapı ve Ek yapı)

- Taşıyıcı sistem türü ve bileşenleri (yatay ve düşey bileşenler)
- Özgün yapı ve Ek yapıların taşıyıcılık açısından ilişkisi
- Temel sistemleri

Yapı elemanı ölçeğinde yapılan müdahaleler (Özgün yapı ve Ek yapı)

- Döşeme sistemleri ve bileşenleri
 - Döşeme gövdesi
 - Alt kaplama (Tavan kaplaması)
 - Üst kaplama (Döşeme kaplaması)
 - Altlıklar ve yalıtımlar
- Dış duvar sistemi, bileşenleri ve cepheye yapılan müdahaleler
 - Duvar gövdesi
 - İç kaplama
 - Dış kaplama
 - Altlıklar ve yalıtımlar
- Düşey dolaşım sistemleri ve bileşenleri
 - Merdivenler (korkuluklar ve kaplamalar)
 - Rampalar
- İç bölme sistemleri ve bileşenleri
 - İç duvarlar
 - Asma tavanlar
 - Yükseltilmiş döşemeler (hareketli - sabit)
 - İç kapılar ve pencereler
- Çatı sistemi ve bileşenleri
 - Taşıyıcı bileşenleri (Çatı gövdesi)
 - Çatı kaplaması
 - Alt kaplama
 - Altlıklar ve yalıtımlar
 - Yağmur suyu drenaj sistemleri (oluklar, yağmur iniş boruları, çörlenler, vb.)
- Doğrama sistemleri ve bileşenleri
 - Kapılar
 - Pencereler

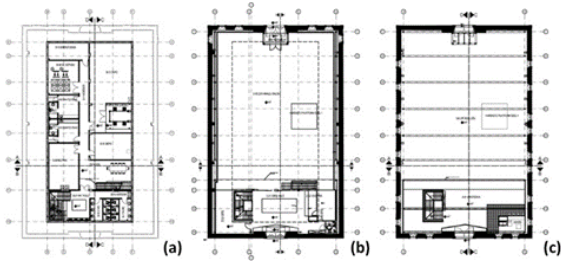
Servis sistemleri (Özgün yapı ve Ek yapı)

- Havalandırma
- Isıtma ve Soğutma
- Elektrik
- Aydınlatma
- Akustik
- Sıhhi tesisat (temiz, pis su tesisatı)
- Yangın

a) Plan Şemasına Yapılan Müdahaleler

Yapıda işlev değişikliğine gidilmesi nedeniyle

yeni mekân ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Çok amaçlı salonun gereksinimleri doğrultusunda yapıya bodrum kat eklenirken, tasarlanan asma kat kitap kafe olarak kullanıma sunulmuştur. Eklenen bodrum kat sanatçı odaları, mutfak, ıslak hacimler ve teknik birimleri barındıracak biçimde tasarlanmıştır. Zemin kat yapının yeni işlevine uygun olarak düzenlenmiştir. Yapının özgün halinde yer alan ancak daha sonra yıkılan iç bölme duvarlar yeniden yapılmamıştır. Zemin kat, giriş holü ve çok amaçlı salon olacak biçimde düzenlenmiştir. Protokol (Güney) giriş holünün doğusunda danışma, ofis ve engelliler için ıslak hacim, batısında ise toplantı odası tasarlanmıştır. Girişin soluna eklenen merdivenle bodrum kata ve asma kata (kitap kafeye) ulaşım sağlanmıştır. Bodrum kat ile çok amaçlı salon tek kollu merdiven ile birbirine bağlanmıştır (Şekil 4). Bunların dışında yapıya dışarıdan yapılan herhangi bir ek bulunmamaktadır.

Şekil 4. Yeniden işlevlendirme plan şemaları Bodrum kat (a), Zemin kat (b), Asma kat (c), (Restorasyon projesi, Meram Belediyesi Arşivi).

b) Taşıyıcı Sisteme Yapılan Müdahaleler

Duvarların aynı zamanda yapının taşıyıcı sistemini oluşturduğu yığma yapım sistemiyle inşa edilen Tantavi Ambarı, özgün haliyle tuğla hatıllı moloz taş duvarlara sahiptir. Yapının duvarları ve duvarlarda bulunan yonu taşı guseler yapının çatı sistemini taşımaktadır. İncelenen restitüsyon projesinde özgün yapının temel sistemine ilişkin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Restorasyon/Yeniden işlevlendirme sürecinde özgün yapının taşıyıcı özellikteki beden duvarları (dış duvarları) korunarak üzerine betonarme hatıllar yerleştirilmiştir. Yapının özgün şemasında yer alan ve zaman içerisinde yıkılan iç duvarlar, yenileme sürecinde yeniden yapılmamıştır. Hem yeni çatının taşınması hem de iç mekândaki görsel bütünlüğün sağlanabilmesi adına mevcut yapıdan bağımsız olarak iç kısımda yeni bir çelik taşıyıcı sistem oluşturulmuştur. Yapının zemininde yapılan kazının ardından çelik taşıyıcı sistem oluşturulan betonarme hatılların üzerine sabitlenmiştir (Şekil 5a). Düşey taşıyıcı bileşenler çatının taşıyıcı gövdesini de oluşturan çelik kafes kirişlerle birbirine bağlanarak taşıyıcı çerçeve oluşturulmuştur (Şekil 5b). Oluşturulan çelik

taşıyıcı strüktüre asma kat eklemesi yapılmıştır.

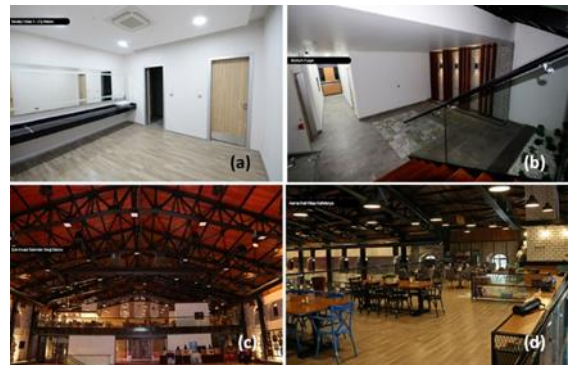

Şekil 5. Çelik kolon-betonarme döşeme bağlantısı yapım aşaması (a) (Meram Belediyesi Arşivi), Çelik taşıyıcı strüktür (b) (Bülbül Bahtiyar, 2019).

c) Yapı Elemanı Ölçeğinde Müdahaleler

Döşeme sistemi:

Tek katlı olan özgün yapının döşemesi restitüsyon projesinde taş kaplama olarak belirtilmiştir. Yapının güney giriş holünde özgün taş kaplamanın bir kısmı korunmuştur. Restorasyon / Yeniden işlevlendirme çalışmasında yapıya bodrum kat eklenerek zemin kat döşemesi seramik kaplamalı betonarme mantar döşemeden (20cm) yapılmıştır. Bodrum katta depoların tavan kaplamasında boya uygulaması yapılmıştır. Islak hacimlerde ve sanatçı odalarında ise asma tavan uygulaması yapılmıştır (Şekil 6a). Yapıda kitap kafe olarak tasarlanan asma katın döşeme gövdesi çelik trapez sistemle oluşturulmuştur (Şekil 6c). Kafede döşeme kaplaması olarak ahşap görünümlü seramik tercih edilmiştir (Şekil 6d). Bodrum kat döşemesinde ise radye temel plağı üzerine uygulanan ısı yalıtımı ve tesviye betonu sonrasında seramik kaplama uygulaması yapılmıştır (Şekil 6b) (Restorasyon projesi, Meram Belediyesi Arşivi).

Şekil 6. Sanatçı odası iç mekân (a) (Meram Belediyesi Arşivi), Bodrum kat fuaye döşeme kaplaması (b) (Meram Belediyesi Arşivi), Çelik taşıyıcı sistem asma kat (c) (Meram Belediyesi Arşivi), Kitap kafe döşeme kaplaması (d), (Meram Belediyesi Arşivi).

Dış duvar sistemi:

Özgün yapının dış ve iç duvarları tuğla hatıllı moloz taş duvardan oluşmaktadır (Şekil 7a). Yapının taşıyıcı özellikteki özgün dış/beden duvarları restorasyon/yeniden işlevlendirme sırasında korunmuştur (Şekil 7c). Duvarlar kumlama tekniği ile temizlenerek horasan harcı derz uygulaması yapılmıştır (Şekil 7b). Büyük dikdörtgen pencereler kesme taş, küçük pencereler ise tuğla sövelidir. Giriş kapılarının üzerinde basık kemerli üçer adet pencere yer almaktadır. Mevcut cephe özgün haliyle korunmuş, kapı ve pencere elemanlarının yenilenmesi, duvardaki bozulmaların onarımları yapılmış, pencere kemerleri tamamlanmıştır.

Şekil 7. Restorasyon öncesi (a) (Meram Belediyesi Arşivi), Restorasyon sonrası (b), Yenilemede korunan beden duvarları (c), (Meram Belediyesi Arşivi).

Düşey dolaşım sistemleri:

Özgün hali tek katlı olan yapıda merdiven ya da rampa bulunmamaktadır. Yeniden işlevlendirme çalışmasında yapıya iki adet çelik konstrüksiyon merdiven eklenmiştir. Protokol giriş holünde (güney giriş holünde) solda yer alan üç kollu merdiven bodrum kata ve asma katta yer alan kitap kafeye ulaşımı sağlarken (Şekil 8a), bodrum kattan çok amaçlı salona yapılan tek kollu merdivenle ulaşım sağlanmaktadır (Şekil 8b). Çelik taşıyıcı sistem kullanılarak oluşturulan merdivenler lamine ahşap basamaklarla tamamlanmıştır. Merdivenlerde alüminyum küpeşte ve lamine-temperli cam (8+8mm) korkuluklar kullanılmıştır.

Şekil 8. Üç kollu merdiven (a) (Bülbül Bahtiyar, 2019), Tek kollu çok amaçlı salon merdiveni (b).

İç bölme sistemleri:

Tantavi Ambarı, özgün plan şemasında orta aksta bir koridor ve koridor etrafına sıralanmış odaların yer aldığı, çeşitli kaynaklarda (Duran vd., 2006) ve restitüsyon projesinde belirtilmektedir. Koridor boyunca karşılıklı üçer adet ambarın ve bir yönetici odasının bulunduğu bilinmektedir. Yığma yapı olması nedeniyle iç

duvarlar tuğla hatıllı moloz taş duvarlardan oluşturulan taşıyıcı özellikteki duvarlardır. Bu duvarlar ahşap çatı sisteminin taşınmasına da destek olmaktadır. Zaman içerisinde yapının iç duvarları yıkılmıştır. Son onarım çalışmalarında da bu duvarlara ait herhangi bir iz bulunamamıştır. Bu nedenle restorasyon aşamasında iç bölme duvarlar tekrar yapılmamıştır. Zemin kat bir bütün olarak kullanılan, geniş açıklıklı, çok amaçlı salona dönüştürülmüştür. Giriş holü ve çok amaçlı salonu birbirinden işlevsel olarak ayırmak amacıyla iç bölme duvar uygulaması yapılmıştır. Giriş holünden çok amaçlı salona geçiş fotoseli iç kapıyla sağlanmaktadır (Şekil 9a). Giriş bölümünde iç bölme duvarlarla engelliler için ıslak hacim yapılmıştır. Ayrıca asma katta kitap kafe olarak düzenlenen bölümde kısmi bir bölücü duvar kullanılmıştır. İlerleyen dönemlerde mutfak vb. amaçlarla kullanıma açılma ihtimali düşünülerek gerekli tesisat bu duvara eklenmiştir (Şekil 9d). Zemin katta ahşap asma tavan uygulamaları yer almaktadır. Buna ilaveten zemin katta kuzey kapısının olduğu bölüme içeriden rüzgârlık eklenmiştir. Temperli camlar çelik taşıyıcı profillere spider yardımıyla sabitlenerek rüzgârlık oluşturulmuştur (Şekil 9e). Ayrıca çok amaçlı salonda hareketli platform tasarımı gerçekleştirilmiştir (Şekil 9b). Salonun ihtiyacı doğrultusunda yükseltilecek bu platform bodrum katta konumlandırılan özel bir mekanizmayla kontrol edilmektedir (Şekil 9c). Yapıya sonradan eklenen bodrum katta, ıslak hacimler, sanatçı odaları, depo vb. mekânları oluşturmak amacıyla tuğla gövdeli iç bölme duvar uygulamaları yapılmıştır. Bodrum katta kullanılan iç kapılarda alüminyum kasalı laminat kapılar tercih edilmiştir. İhtiyaç olan mekânlarda alçıpan asma tavan uygulaması yapılmıştır.

Şekil 9. Protokol (Güney) girişi iç kapı ve iç bölme duvar uygulaması (a) (Meram Belediyesi Arşivi), Hareketli platform (b) (Erdaş, 2019), Platform hareket mekanizması (c), Kitap kafe iç bölme duvar (d), Misafir (Kuzey) girişi cam rüzgârlık (e) (Meram Belediyesi Arşivi).

Doğrama sistemleri:

Yapıya girişler kuzey (misafir girişi) ve güney (protokol girişi) cephede karşılıklı yer alan iki adet demir kapıyla sağlanmaktadır. Pencere açıklıklarında önünde demir parmaklıklar bulunan ahşap doğramalar yer almaktadır. Restorasyon sırasında ahşap pencereler ve geçme demir parmaklık uygulamaları yapılmıştır (Şekil 10a). Dış kapılarda ise mevcut demir kapılar iyileştirilerek korunmuştur (Şekil 10b).

Şekil 10. Ahşap pencere doğrama ve parmaklıkları (a), Protokol (Güney) girişi demir kapı (b).

Çatı sistemi:

Yapının özgün halinde %33 eğimli ahşap beşik çatı bulunmaktadır (Restitüsyon projesi). Özgün yapıda (restitüsyon projesinde), taşıyıcı özellikteki dış ve iç duvarların üzerine oturan ahşap çatı alaturka kiremit kaplamasıyla tamamlanmıştır. Yapının zaman içerisinde geçirdiği değişimler düşünüldüğünde Duran vd. (2006)'da yapmış olduğu çalışmada çatı kaplamasının süreç içerisinde marsilya kiremit olduğunu belirtmiştir. Duvarda yer alan yonu taşı guseler ahşap çatı konstrüksiyonun taşınmasına destek olmaktadır. Yapının özgün halinde çatıdan yağmur suyu drenajına yönelik herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır. Zaman içerisinde ahşap çatı sistemi yerine çelik makaslar kullanılmıştır (Şekil 11a). Yapının yeniden işlevlendirilmesi sürecinde iç kısımda oluşturulan çelik taşıyıcı iskelet çatı sistemini taşımaktadır. Çatının taşıyıcı gövdesi ve %33 eğimli beşik çatı formu çelik kafes kirişler yardımıyla oluşturulmuştur (Şekil 11b). Çatı kaplaması olarak metal kenetli çatı örtüsü tercih edilmiştir (Şekil 11c). Yapının ısıl konforunun sağlanması ve yoğuşmanın önlenmesi için çatı sisteminin katmanlaşmasında taş yünü ve buhar dengeleyici kullanılmıştır. Saçak ucunda yerleştirilen yağmur olukları yapılan ahşap kaplamanın arkasına gizlenmiştir. Doğu ve batı cephesine yerleştirilen üçer adet yağmur iniş borusuyla suyun çatıdan uzaklaştırılması sağlanmıştır (Şekil 11d).

Şekil 11. Eski çatı makasları (a) (Meram Belediyesi Arşivi), Yeniden işlevlendirmede yapılan çelik çatı makasları (b) (Meram Belediyesi Arşivi), Metal kenetli çatı kaplaması (c) (Meram Belediyesi Arşivi), Yağmur iniş boruları (d) (Meram Belediyesi Arşivi).

d) Servis Sistemleri

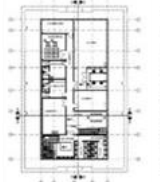
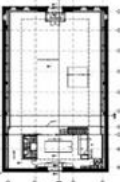

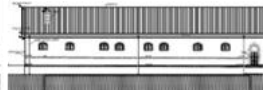

Çok amaçlı salonda mekanik havalandırmanın sağlanması için kafes kirişlerin olduğu noktalarda havalandırma kanalları yerleştirilmiştir (Şekil 12a). Çelik taşıyıcı strüktüre iç mekân aydınlatma elemanları yerleştirilmiştir (Şekil 12b). Ayrıca iç mekânda çelik taşıyıcı strüktür ve beden duvarları arasında yerden aydınlatma tercih edilmiştir. Giriş holünde yer alan ahşap asma tavanın içerisinde de aydınlatma elemanları yerleştirilmiştir. Yapının dış cephesinde saçak altında beden duvarların üzerine vuracak şekilde aydınlatma elemanları kullanılmıştır (Şekil 12c). Ayrıca yapıda ısıtma ve yangın sistemleri kullanılmıştır.

Şekil 12. İç mekân havalandırma ve aydınlatma (a) (Meram Belediyesi Arşivi), Kitap kafe aydınlatma (b), Dış aydınlatma (c).

Çalışma kapsamında yapıya yapılan tüm müdahalelere ilişkin bilgiler yapısal müdahale tablosunda belirtilmiştir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Yapısal müdahale tablosu.

Yapı Adı: Tantavi Ambarı		İl/İlçe: Konya/Meram-Mamunıye Mah.		Yeni İşlev: Kültür ve Sanat Merkezi	
Özgün işlev: Ambar		Yeni İşlev: Kültür ve Sanat Merkezi			
					
	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Urİ-3)	(Güner, 2019)	
ÇEVRE					
	(Google Maps (Urİ-2))		<ul style="list-style-type: none"> Yapının bulunduğu alanda park düzenlemesi yapılmıştır. Drenaj çalışması yapılmıştır. 		
PLAN	(Restitüsyon, (Meram Belediyesi Arşivi)) 	(Restorasyon, (Meram Belediyesi Arşivi)) Bodrum kat		<ul style="list-style-type: none"> Zemin katta ambarı bölümlere ayıran iç bölme duvarlar kaldırılmıştır. Zemin kat giriş holü ve çok amaçlı salon olarak düzenlenmiştir. Zemin katta giriş bölümü daruşma, ıslak hacim, ofis ve toplantı odası şeklinde düzenlenmiştir. Zemin katta arka kapıya iç kısımdan cam rüzgârlık eklenmiştir. Yapıya asma kat ve bodrum kat eklenmiştir. Asma kat kitap kafe, bodrum kat servis birimleri olacak şekilde düzenlenmiştir. Asma kat ve bodrum kata ulaşım için yapıya iki adet merdiven eklenmiştir. 	
	Zemin kat	Bodrum kat	Zemin kat		
SİRÜKTÜR	Restitüsyon 	Restorasyon 		<ul style="list-style-type: none"> Yapının özgün taşıyıcı duvarları (üzerine betonarme hatıllar yerleştirilerek) korunmuştur. İç kısımda yeni bir çelik strüktür inşa edilmiştir. Çelik strüktür yapılan betonarme hatıllara sabitlemiştir. Yapılan düzey taşıyıcı bileşenler çelik kafes kirişlerle birbirine bağlanmıştır. Yapıyı örten çatı sistemi çelik strüktürle oluşturulmuştur. 	
	Restorasyon 	Restorasyon 			
TEKNİK GEREKSİNİM				<ul style="list-style-type: none"> Konfor koşullarının sağlanması için yapıya havalandırma sistemleri eklenmiştir. Aydınlatma armatürleri eklenmiştir. Isıtma/Soğutma sistemi eklenmiştir. Yangın sistemi eklenmiştir. Elektrik tesisatı eklenmiştir. 	
	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Meram Belediyesi Arşivi)			
CEPHE	Restitüsyon 	Restorasyon 		<ul style="list-style-type: none"> Yapının özgün cephesi korunmuştur. Kuzey ve güney cephelerde iki adet giriş kapısı bulunmaktadır. Özgün demir kapılar iyileştirilerek korunmuştur. Doğu ve batı cephelerde sekizer adet küçük pencere yer almaktadır. Kuzey cephede dört, doğu ve batı cephelerinde birer adet dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Küçük pencereelerde tuğla, büyük pencerelerde ise kesme taş söveler bulunmaktadır. Giriş kapılarının üzerinde üçer adet tuğla basık kemerli pencere bulunmaktadır. 	
	Restorasyon 	Restorasyon 			
YAPILENMANLARINA MÜDAHALE				<ul style="list-style-type: none"> Betonarme radye temel uygulanmıştır. Yapıya bodrum kat eklenerek zemin katta betonarme mantar döşeme uygulaması yapılmıştır. Yapıya iki adet çelik merdiven eklenmiştir. Basamaklarda lamine ahşap kaplama, alüminyum küpeşte ve lamine cam korkuluklar uygulanmıştır. Bodrum katta sanatçı odaları, servis mekânları iç bölme duvarlarla ayrılmıştır. Zemin katta giriş bölümü ve çok amaçlı salon iç bölme duvar ve fotoselli kapıyla ayrılmıştır. Karşılıklı olan demir dış kapılar korunmuştur. Ahşap pencere uygulamaları yapılmıştır. Yapının ahşap taşıyıcı sistem ve kiremit kaplamalı çatı sistemi, çelik taşıyıcı gövde ve metal kenetli çatı kaplaması ile değiştirilmiştir. Çatı olukları ve yağmur iniş boruları ile çatıdan suyun drenajı sağlanmıştır. 	
	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Bülbul Bahtiyar, 2019)	(Meram Belediyesi Arşivi)		
					
	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Meram Belediyesi Arşivi)		
					
	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Meram Belediyesi Arşivi)	(Meram Belediyesi Arşivi)		

4. SONUÇ

Tarihi kültürel mirasın temsilcisi olan yapılar, sosyal, kültürel ve teknolojik birçok değer içerdikleri için korunmalı, korunurken de ekonomik, sosyal ve çevresel faydalar sağlamak adına yeniden kullanılmalıdır. Mimari miras olan yapıların, geçmiş ve gelecek arasında bir kültür bağı oluşturabilmek adına çağdaş kullanım amacı ile değerlendirilmeleri gerekmektedir. Korunması, koruma kapsamında yeniden kullanılması, gelecek kuşaklara aktarılması ve sürekliliğinin sağlanması gereken tarihi kültürel mirasın bir parçası da endüstri mirasıdır. Bu bağlamda incelenen endüstri yapıları, yapıldıkları dönemin mimari özelliklerini yansıtmaları, toplumsal yaşamın ve yapı kültürünün izlerini üzerinde bulundurmaları, ait oldukları toplumların üretim teknolojilerinin belgeleri olmaları ve bulunduğu yerleşim bölgesine kattıkları sebebi ile tarihi kültürel mirasın bir parçası olarak koruma ve yeniden kullanım kapsamında değerlendirilmektedir. Endüstri yapılarının yeniden kullanımında, kamuya açık kültürel ve sanatsal kullanımların tercih edilerek bu yapıların sosyal yaşama kazandırılırken kent kültürüne de katkı sağlamalarına olanak tanınmış olacaktır. Endüstri mirası yapıların yeniden kullanımında en önemli nokta yapılan müdahalelerin özgün yapıdan ayırt edilebiliyor olması ve geri döndürülebilir nitelik taşımasıdır. Restorasyon çalışmalarında hassasiyet gösterilmesi gereken diğer bir nokta ise, yeniden işlevlendirme sürecinde yapılan eklerin, kullanılan çağdaş yapı malzemelerinin ve yapım tekniklerinin yapıya ve özgün değerlere zarar vermeden yapılabilmesidir. Çalışma kapsamında ele alınan Tantavi Ambarında yeniden işlevlendirme sürecinde en az müdahale ile özgün yapı korunmaya çalışılmıştır. Yapıya içeriden eklenen çelik strüktürle birlikte özgün yapı ile güncel yapı malzemesi ve yapım tekniklerinin uyumlu biçimde bir araya getirilmeye çalışıldığı / bütünlendiği görülmektedir. Çelik strüktür ilavesi ile taşıyıcı sisteme, bodrum kat ve asma kat ilavesi ile plan şemasına okunabilir ve geri döndürülebilir müdahaleler yapılmıştır. Yapılan çelik strüktür sayesinde çok amaçlı salonun ihtiyacı olan geniş açıklık geçilirken, asma kat eklenerek kitap kafe işlevi bu kattan sağlanmıştır. Aynı zamanda mekânın konfor koşullarının sağlanması için gerekli olan ısıtma, soğutma, havalandırma ve aydınlatma gibi servis sistemleri oluşturulan çelik strüktür üzerinde çözümlenmiştir. Bu sayede özgün yapıya en az müdahalenin yapılması ve yapılan yeniliklerin de okunur hale getirilmesi amaçlanmıştır. Yapının yeni işlevine uygun olacak biçimde yapı elemanlarına çeşitli müdahaleler yapılmıştır. Katlar arası ulaşımın

sağlanması amacıyla yeni merdiven sistemleri eklenmiştir. Pencere sistemleri özgün haline uygun biçimde yenilenmiştir. Mekânın konfor koşulları da düşünülerek çatı sistemi yeniden tasarlanmıştır. İç ve dış bitirme malzemeleri mümkün olduğunca yapının özgünlüğüne zarar vermeyecek ve mekânın işlevine uygun olacak şekilde seçilmeye çalışılmıştır. Cephede yapılan temizleme ve aydınlatma çalışmalarıyla özgün yapının içeriden ve dışarıdan algılanması sağlanmıştır. Yapılan müdahale çalışmasının ardından Tantavi Ambarının yeni işleviyle kente ve kentliye hizmet amacıyla yeniden kullanımı, bulunduğu çevreye ve Konya'ya büyük katkı sağlamaktadır.

Kaynaklar

- 1) Ahunbay, Z. (2002). 20. Yüzyılın Mimari ve Endüstri Mirasının Korunması Sempozyumu, *Mimarlık*, sayı: 308, Aralık 2002, s. 42-43.
- 2) Ahunbay, Z. (2009). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon*. Yem Yayınları, İstanbul.
- 3) Altınoluk, Ü. (1998). Binaların yeniden kullanımı. *Yapı Endüstri Merkezi Yayınları*, İstanbul.
- 4) Anonim (2004). *Adaptive Reuse, Preserving Our Past, Building Our Future*, Australian Government, Department of Environment and Heritage, Printed by Prion, Australia.
- 5) Aydın, D., Yıldız, E. (2010). Yeniden Kullanıma adaptasyonda bina performansının kullanıcılar üzerinden değerlendirilmesi. *METU JFA*, 2010 (27:1) 1-22.
- 6) Bloszies, C. (2013). *Old Buildings New Designs: Architectural Transformations*. Princeton Architectural Press, New York.
- 7) Bozkurt, T. (2014). Meram'da Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarisi Kamu-Ticaret Yapıları ve Anıtlar. A. Boran, H. Yaşar, B. Şahin (Der.), *Yeşilin ve Medeniyet'in Köprüsü Meram* içinde (ss. 152-157), Konya: MEBKAM.
- 8) Bozkurt, T. (2015). Tantavi Ambarı. M. A. Oral (Der.), *Konya Ansiklopedisi* içinde (ss. 271-272), Konya: Kültür Yayınları.
- 9) Bullen, P. A., Love, P. E. D. (2010). The rhetoric of adaptive reuse or reality of demolition: Views from the field. *Cities*, 27(4), 215-224.
- 10) Büyükarıslan, B., Güney, E. D. (2013). Endüstriyel miras yapılarının yeniden işlevlendirilme süreci ve İstanbul Tuz Ambarı örneği. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 6(2), 31-58.
- 11) Cantacuzino, S. (1989). *Re/Achitecture: Old buildings/New uses*. Abbeville Pres, New York.
- 12) Cantell, S. F. (2005). *The Adaptive Reuse of Historic Industrial Buildings: Regulation Barriers, Best Practices and Case Studies*. (Unpublished master's Thesis in Urban and Regional Planning), Virginia Polytechnic Institute and State University.
- 13) Duran, R., Apa, G., Bozkurt, T., Çetinaslan, M. (2006). "Konya'daki geç dönem Osmanlı yapıları". *Yeni İpek Yolu Konya Ticaret Odası Dergisi (Özel Sayı, Aralık)*, 235-263.
- 14) Ergenç, Ö. (1995). *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*. Turan Kitabevi, Ankara Enstitüsü Vakfı, Ankara.
- 15) Feilden, B. M. (1982). *Conservation of Historic Buildings*. London: Butterworth Scientific, 1982.
- 16) Fırat, N. (1996). *1900-1930 Yılları Arasında Konya'da Türk Mimarisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- 17) Gülçin Erdaş Kişisel Arşivi, 2019.
- 18) Hasol, D. (1988). *Ansiklopedik mimarlık sözlüğü*. YEM Yayın.
- 19) <http://www.icomos.org.tr/>
- 20) <http://whc.unesco.org/en/conventiontext>
- 21) ICOMOS, (2003). *Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve*

- Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler. Erişim tarihi: 27.05.2020 http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr003379_1001536913477.pdf.
- 22) ICOMOS, J. (2011). TICCIH Principles for the Conservation of Industrial Heritage Sites, Structures, Areas and Landscapes «The Dublin Principles».Erişim tarihi: 18.03.2020 <http://www.icomos.org.tr>.
- 23) ICOMOS. (2013). ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi. Erişim tarihi:18.03.2020 http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr078419_2001542192602.pdf.
- 24) Insall, D.W. (1972). *The care of old buildings today: A practical guide*. Architectural Press, London, and Mills, E. D. (ed.) (1994). *Building maintenance and preservation: A guideline to design and management*, 2nd ed., Butterworth-Heinemann, Oxford.
- 25) Jokilehto, J. (1999). A century of heritage conservation. *Journal of Architectural Conservation*, 5(3), 14-33.
- 26) Konsa, K. (2015). Modern conservation: Connecting objects, values and people. *Baltic Journal of Art History*, 10, 53-84.
- 27) Konyalı, İ. H. (1964). *Konya tarihi*. Konya Belediyesi Yayınları, Konya.
- 28) Köksal, G. (2005). *İstanbul'daki endüstri mirası için koruma ve yeniden kullanım önerileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- 29) Köşklük Kaya, N. (2012). İtalya'da Tarihi Yapılarda Yeni Ek Uygulamalarında Çağdaş Çatı ve Cephe Sistemleri ile Tasarım İlkeleri. 6. *Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu 12 -13 Nisan 2012*. Uludağ Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi - Görükle Kampüsü – Bursa.
- 30) Kuban, D. (2000). *Tarihi çevre korumanın mimarlık boyutu: kuram ve uygulama*. Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.
- 31) Melike Güner Kişisel Arşivi, 2019.
- 32) Meram Belediyesi Arşivi.
- 33) Odabaşı, A. S. (1995, 30 Aralık). Tantavi Ambarı. *Yeni Konya Gazetesi*, s. 2.
- 34) Omar, Y., Ishak, N. H. (2009). Preventive maintenance management: An approach towards a sustainability of adaptive re-use historical buildings in Kuala Lumpur, Malaysia. *International Engineering Convention*, Damascus, Syria, 11-14 May 2009, pp 368-375.
- 35) Önder, M. (1971). *Mevlana Şehri Konya (Tarihi kılavuz)*. Konya Turizm Derneği Yayını, Ankara.
- 36) Özer, B. (1979) Konservasyon, Restorasyon ve Rövizitasyon Sergisi, *Yapı Dergisi* (31), 26-27.
- 37) Pereira Roders, A. R. G. M. M. (2007). *Re-Architecture basis lifespan rehabilitation of built heritage*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Technische Universiteit Eindhoven, Eindhoven.
- 38) Plevoets, B., Van Cleempoel, K. (2011). Adaptive reuse as a strategy towards conservation of cultural heritage: a literature review. *Structural Repairs and Maintenance of Heritage Architecture XII*, WIT Transactions on The Built Environment (118) 155-64. Erişim Tarihi: 05.10.2015, <https://documentserver.uhasselt.be/bitstream/1942/13157/1/plevoets.pdf>.
- 39) Powell, K.,(1999). *Architecture reborn: the conversion and reconstruction of old buildings*. London: Laurence King. Erişim tarihi: 15.03.2012. <http://www.openbibart.fr/item/display/10068/726083>.
- 40) RIBA, (1904). Madrid Konferansı Tavsiye Kararları: Altıncı Uluslararası Mimarlar Kongresi (RIBA, 1904). Erişim tarihi: 27.05.2020 <https://kumid.net/euproject/admin/userfiles/dokumanlar/K-Madrid-Konferansi%2C1904.pdf>.
- 41) Sağlam, K., Tavşan, C. (2019). Tarihi çevrede çağdaş eklerin biçimsel ve kavramsal kriterlere bağlı karşılaştırılması. *Yakın Mimarlık Dergisi*, Ekim 2019 Cilt:3 Sayı:1.
- 42) Saner, M. (2012). Endüstri Mirası: Kavramlar, Kurumlar ve Türkiye'deki Yaklaşımlar. *Planlama Dergisi*, (12), s:53-66.
- 43) Saraç, Ö., Tanrısever, C. (2018). Kastamonu'da yeniden işlevlendirilen tarihi yapıların sürdürülebilirliğe etki eden çekicilik faktörleri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt 29, Sayı 2, Güz, s:151-163.
- 44) Sesigür, H., Çelik, O.C., Çılı, F. (2007). Tarihi yapılarda taşıyıcı bileşenler, hasar biçimleri, onarım ve güçlendirme. *Yapı Dergisi*, Sayı: 303.
- 45) Shopsis, C.,W. (1986). *Restoring old buildings for contemporary uses: An American sourcebook for architects and preservationists*. Watson-Guption Publications, New York.
- 46) Tanyeli, U. (1987). *Anadolu-Türk kentinde fiziksel yapının evrim süreci (11.-15.yy.)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- 47) Trinder, B. (2000). From FICCIM to TICCIH 2000: reflections on 27 years. *TICCIH Bulletin (October 2000)*.
- 48) Tuba Bülbül Bahtiyar Kişisel Arşivi, 2019.
- 49) Us, F. (2014). Bir 19. yüzyıl endüstri mirasının yeniden kullanımı: "Samsun Tekel Tütün Fabrikası"nın "Bulvar Samsun Projesi"ne dönüşümü. *Mimarlık Dergisi*, 377.
- 50) Venedik Tüzüğü, (1964). Erişim tarihi: 27.05.2020 http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr024360_3001536681730.pdf.
- 51) Wagner, R.D., 1996. *Preserving A Heritage: Standards and Illustrated Guidelines for Rehabilitating Historic Air Force Building and Structures*, United Book Press, Baltimore Maryland.
- 52) Yıldız, E. (2010). Reuse of Monumental Buildings As a Sustainability Component. *Central Europe towards Sustainable Building CESB10*, Prague.
- 53) Yıldız, E., Aydın, D., & Sıramkaya, S. B. (2014). Loss of city identities in the process of change: the city of Konya-Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 140, 221-233. Erişim tarihi: 15.03.2020. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814033394>.
- 54) Yıldız, E. & Asatekin, N. G. (2016). Anıtsal yapıların kullanım sürecinde değerlendirilmesine yönelik bir model önerisi. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 33(2). Erişim tarihi: 10.01.2020 <https://metujfa.arch.metu.edu.tr/index.php/jfa/article/view/2016.2.13>.
- 55) Yenice, T. K., Altınoluk, Ü. (2019). New uses for old buildings: The case of 'Soğukçeşme' Street, İstanbul, Turkey. *Iconarp International Journal of Architecture and Planning*, 7(1), 314-329. Erişim tarihi: 15.03.2020. <http://iconarp.selcuk.edu.tr/iconarp/article/view/291>.
- 56) Url-1, Erişim tarihi: 31.03.2020. <https://www.google.com/maps/place/Tantavi+Ambar%C4%B1/@37.8687979,32.4813802,1270m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x14d0844da82b8c0b:0x62521add67dcb8c0!8m2!3d37.8657965!4d32.4784056?hl=tr>.
- 57) Url-2, Erişim tarihi: 31.03.2020. <https://www.google.com/maps/place/Tantavi+Ambar%C4%B1/@37.8663788,32.4777822,317m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x14d0844da82b8c0b:0x62521add67dcb8c0!8m2!3d37.8657965!4d32.4784056?hl=tr>.
- 58) Url-3, Erişim tarihi: 31.03.2020. https://www.meram.bel.tr//Files/FOTO_ALBUM_2019/TANTAVI_KULTUR_VE_SANAT_MERKEZ1//DSC_0006_12_00.JPG.